Täysistunto

Tiistai 12.4.2016 klo 13.59—20.29

3. Hallituksen esitys eduskunnalle henkilökorttilaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi
Hallituksen esitys HE 41/2016 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan.

Keskustelu

14.00 **Kari Kulmala ps:** Arvoisa puhemies! Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi henkilökorttilaki. Esityksellä toteutettaisiin hallitusohjelman kärkihanketta säädösten sujuvoittamisesta sekä hallitusohjelman tavoitetta sisäisen turvallisuuden palvelutason parantamisesta. Tämä esityksen mukainen henkilökorttimenettelyn keventäminen sähköisen hakemisen ja valmiiden asiakirjojen suoratoimituksen käyttöön ottamisella sisältyy normien purkamista koskevaan pääministerin ilmoitukseen ja on siksikin kannatettava.

Esityksen mukaan ehdotetuilla muutoksilla tavoitellaan henkilökorttiin liittyvän viranomaistoiminnan sujuvuuden ja joutuisuuden lisäämistä mahdollistamalla henkilökorttihakemuksessa sähköinen vireillepano sekä tietyissä tilanteissa henkilökortin hakeminen sähköisesti ilman henkilökohtaista asiointia viranomaisessa. Hakemus voidaan laittaa vireille myös kotona sähköisesti omalta tietokoneelta. Tämä vähentää hakijan kustannuksia, koska poliisilaitos voi olla fyysisesti hyvinkin kaukana. Henkilökortti tulisi hakijalle suoratoimituksena myös siten, ettei hänen tarvitsisi käydä poliisiasemalla. (Hälinää — Puhemies koputtaa)

Esityksen mukaan näillä perustelluilla muutoksilla edistettäisiin myös ulkomaalaisten kotoutumista mahdollistamalla ulkomaalaisen henkilökortin myöntäminen kaikille oleskeluluvan ja kotikunnan Suomessa saaneille ulkomaalaisille, vaikka heillä ei olisi ennestään luotettavaa henkilöllisyyden osoittavaa asiakirjaa. Olisihan se hyvä, että maahanmuuttajalla olisi edes jokin luotettava dokumentti identiteetistään.

Vuonna 2014 myönnettiin noin 135 000 henkilökorttia. Mikäli kaikki hakemukset voitaisiin käsitellä pelkästään sähköisessä menettelyssä, saataisiin varmasti helpotusta poliisilaitosten lupahallintoresursseihin ja toimistohenkilökunnan työhön.

14.02 **Sirpa Paatero sd:** Arvoisa rouva puhemies! On erittäin kannatettavaa, että henkilökortin hakemisessa myöskin siirrytään sähköiseen järjestelmään, kun se kaikessa muussakin on mahdollista. Esimerkiksi passin voi hakea nykyisin sähköisesti, niin miksipä ei sitten henkilökorttiakin. On vähän kummallista tällä hetkellä, että passissa ja henkilökortissa on niin erityyliset mahdollisuudet sekä niitten anomiseen että niitten hakemiseen.

On tietenkin inhimillistä, kun meillä on nyt suuri määrä ulkomaalaisia, että he ovat huomattavasti nykyistä nopeammin saamassa henkilökortin, jolloin kaikki asiointi ja järjestäminen sujuisi huomattavasti nykyistä helpommin, esimerkiksi pankkitilin avaaminen ja muut tällaiset käytännön järjestelyt.

Kolmas osio, minkä tästä voi nostaa esille, on tietysti se, että myöskin edustustoista on mahdollista hakea tulevaisuudessa henkilökorttia. Tämä hyödyttää tietenkin semmoisia ihmisiä, jotka ovat liikkuneet maailmalla ja ovat sen takia sitten mahdottomassa tilanteessa, jos pitäisi henkilökohtaisesti tulla Suomesta hakemaan henkilökortti, ja näin se auttaa sitten sieltä ulkomailta haettaessa.

14.03 **Antero Laukkanen kd:** Arvoisa rouva puhemies! Sipilän hallituksessa on vireillä yli 200 normien muutosta, joiden tarkoituksena on keventää hallintoa ja joustavoittaa kansalaisten toimintaa. Ilolla tervehdimme tätä henkilökorttilakiuudistusta, jossa mennään siihen suuntaan, että kotona voi — silloin, kun itselle sopii parhaiten — näitä hakemuksia laittaa vireille, lähettää valokuviansa, ja kaikki, tämä kokonaisuus, muuttuu joustavammaksi. Joten tästä lämpimät, lyhyet onnittelut hallitukselle hyvästä esityksestä. Näin viikon aluksi oppositio antaa voimakkaan tukensa.

14.04 **Olavi Ala-Nissilä kesk:** Arvoisa rouva puhemies! On todella syytä antaakin voimakas tuki: hallitusohjelmassahan on tavoitteena uudet toimintatavat, osana sitä on byrokratian purkaminen, mikä tarkoittaa tarpeettomien normien purkamista, lupamenettelyjen sujuvoittamista ja valitusmenettelyn järkevöittämistä.

Tässäkin listassa tänään eduskunnassa on tämä henkilökorttilaki, mutta sen lisäksi muun muassa kaivoslain muutosesitys, joka merkittävästi myöskin konkreettisesti purkaa tarpeetonta byrokratiaa. Eli kun usein näkee, ettei tässä hallituksessa tapahdu mitään, niin kyllä tässä vain tapahtuu ja myöskin konkreettisesti.

14.05 **Ben Zyskowicz kok:** Arvoisa rouva puhemies! Minäkin haluan yhtyä niihin kansanedustajiin, jotka ovat kiittäneet hallitusta siitä, että normeja ja turhaa byrokratiaa on lähdetty purkamaan. Tämä kokoomuksen pitkäaikainen pyrkimys turhan byrokratian ja aiheettomien normien purkamiseksi on harppauksittain etenemässä nykyisessä hallituksessa, ja hyvä niin.

Kauppojen aukioloaikojen vapauttaminen oli merkittävä uudistus tässä suhteessa. Se ei selkeyttänyt aukioloaikoja, mutta se antoi päätösvallan niille, keille se kuuluu, eli asiakkaille, yrittäjille ja henkilökunnalle.

Tähän liittyen haluan todeta, että myös alkoholilain kokonaisuudistusta odotetaan. En tiedä, mihin se on varsinaisesti juuttunut, mutta siinäkin olisi sijaa erilaisten turhien pikkutarkkojen säännösten ja muiden turhien normien purkamiselle.

14.06 **Päivi Räsänen kd:** Arvoisa rouva puhemies! Tämä esitys on todellakin tarpeellinen ja mielestäni myös kyllä erittäin hyvin ja perusteellisesti valmisteltu. Kevennetty hakemusmenettely on myös viranomaisten kannalta myönteistä, koska se vähentää ylipäänsä asiakaskäyntien tarvetta ja joustavoittaa työajan käytön suunnittelua. Erityisesti tämä sähköinen vireillepano on myönteinen asia.

Se, mihin joka tapauksessa varmasti joudutaan varautumaan, on se, että ulkomaalaisen henkilökorttia hakevien määrä lisääntyy yksinkertaisesti jo turvapaikanhakijoiden määrän

viimeaikaisen lisääntymisen myötä, kun oleskelulupia ja matkustusasiakirjoja myönnetään aiempaa enemmän, mutta tietenkin myös ulkomaalaisten kannalta on merkittävää, että heille tarjoutuu nyt entistä paremmat mahdollisuudet henkilöllisyytensä todistamiseen.

14.07 **Arja Juvonen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi henkilökorttilaki. Henkilökorttilaissa säädettäisiin muun muassa henkilökortin hakemisesta, myöntämisestä ja peruuttamisesta. Ehdotetut säännökset vastaisivat pääosin voimassa olevaa henkilökorttilakia.

Tämä esitys on tervetullut ja lähtökohtaisesti kannatettava. Sillä toteutettaisiin hallitusohjelman kärkihanketta säädösten sujuvoittamisesta sekä hallitusohjelman tavoitetta sisäisen turvallisuuden palvelutason parantamisesta.

Yhtenä esityksen tavoitteista on mahdollistaa henkilökortin hakeminen ulkomailla oleskeleville Suomen kansalaisille laajentamalla toimivaltaa myös Suomen ulkomaan edustustoihin. Esityksen myötä edellytetään kuitenkin muun muassa tietojärjestelmien jatkokehittämistä sekä poliisin ja edustuston lupahallintohenkilöstön uudelleenkouluttamista. Näistä lainsäädännön täytäntöönpanoon kuuluvista asioista on näin ollen myös huolehdittava asianmukaisesti.

14.08 **Outi Mäkelä kok:** Arvoisa puhemies! Tässä ollaan todellakin siirtymässä nyt hyvään suuntaan ja yhtenäistämässä käytäntöjä. Nykyäänhän jo passin osalta on voitu toimia niin, että sitä voidaan hakea sähköisesti ja se voidaan toimittaa sitten suoratoimituksena R-kioskiin, ja tässä lakiuudistuksessa ollaan tätä menettelyä selkeyttämässä myös henkilökortin osalta siten, että nämä kaksi rinnasteista asiakirjaa eivät ole toisistaan poikkeavia.

Ja tärkeää on myös, että nämä henkilökortin osalta nyt tapahtuvat uudistukset palvelevat nykyistä paremmin tätä ulkomaalaisten henkilöiden suurta määrää, mikä Suomessa on.

14.09 **Eero Lehti kok:** Arvoisa rouva puhemies! Suomi ei ole pystynyt luomaan yhden kortin järjestelmää, joka on ollut työn alla varmaan viitisentoista vuotta ja jossa Kansaneläkelaitoksen asiakaspalvelu voitaisiin hoitaa samalla kortilla. Se olisi myös asiakkaiden ja Suomen kansalaisten etu. Monessa muussa maassa, muun muassa Virossa, on pystytty tähän — joskin lähtivät tyhjältä pöydältä. Olisi toivottavaa, että tätäkin hanketta pystyttäisiin valmistelemaan eteenpäinvieden.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan.